

Arbetslivskommissionen för grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen, lägesbild 2022–2023

Arbetslivskommissionen har utarbetat en lägesbild över kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnande inom sitt område. Till arbetskommissionernas uppgifter hör att årligen producera information om kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnandet inom den egna branschen (Statsrådets förordning om yrkesutbildning 673/2017). För detta uppdrag har arbetslivskommissionerna haft tillgång till uppgifter om uppföljning, bedömning och respons, bland annat utbildningsförvaltningens statistik- och styrningstjänster och i den nationella informationsresursen KOSKI. Uppgifterna om utförda studieprestationer 2022 gjordes tillgängliga för kommissionerna våren 2023. Eventuella korrigeringar som läroanstalterna har gjort i KOSKI-informationen efter denna tidpunkt visas inte i denna lägesbild. Detta gäller även statistiken över mängden utförda studieprestationer 2023 som tagits fram ur informationsresursen KOSKI i början av 2024. De granskade prestationsmängderna publiceras senare i utbildningsförvaltningens statistiktjänst Vipunen.fi. De uppgifter som har utnyttjats i lägesbilden har plockats direkt från informationsresursen KOSKI i den form som läroanstalterna har uppgett dem. Statistiken kan innehålla bristfälliga eller felaktiga uppgifter. Till exempel på grund av tekniska orsaker har alla uppgifter som antecknats i läroanstalternas egna studiehanteringssystem inte överförts korrekt till KOSKI och då syns uppgifterna i statistiken som "inga uppgifter"/"har inte meddelats". De examina som är i övergångsperioden ingår inte i de kvantitativa uppgifterna. I utbildningsanordnarnas anordnartillstånd bestäms utbildningsanordnarnas aktivitet utifrån om utbildningsanordnaren/läroanstalten registrerat examens- eller examensdelsprestationer i den KOSKI-data från 2022 eller 2023 som tillställts kommissionen. Även kommissionernas besöksrapporter, begäran om rättelse och utlåtanden har använts som källmaterial.

Antal avlagda examina och examensdelar

	2022	2023	2022	2023
Avläggande av examina och examensdelar	hel examen	hel examen	examensdelar	examensdelar
Grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen	7689	8749	72725	82697
Kompetensområdet för sjukvård och omsorg	2562	2808		
Kompetensområdet för vård och rehabilitering av äldre	1782	2465		
Kompetensområdet för pedagogisk verksamhet och vård av barn och unga	1522	1595		
Kompetensområdet för mentalhälsoarbete och missbrukarvård	857	843		
Kompetensområdet för arbete med personer med funktionsnedsättning	520	582		
Kompetensområdet för akutvård på grundnivå	269	375		
Kompetensområdet för munhälsovård	226	233		
Kompetensområdet för fotvård	11	9		
Inga uppgifter	36	19		

Utveckling av antalet examina och examensdelar

Hela examensprestationer	hel examen		förändrings-%
	2022	2023	
Grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen	7689	8749	14 %

Examensdelsprestationer	examensdelar		förändrings-%
	2022	2023	
Grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen	72725	82697	14 %

Minskningen av antalet personer som avlagt hela examen verkar ha avbrutits (avstannat).

2018: 10349

2019: 9 093 (minskning 12 %)

2020: 8 252 (minskning 9 %)

2021: 7 706 (minskning 7 %)

2022: 7 689 (minskning 0,4 %)

2023: 8749 (ökning 14 %)

Andelen som avlagt examensdelar ökar

2022: 72725

2023: 82697 (ökning 14 %)

Examensdelar som mål/hel examen som mål

Hel examen som mål (enligt examensdel)	2022	2023	förändrings-%
Grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen	67022	74898	12 %

Examensdelar som mål (enligt examensdel)	2022	2023	förändrings-%
Grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen	5703	7799	37 %

År 2022 studerade 67 022 personer till grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen med målet att avlägga hela examen. År 2021 fanns det något fler studerande (68 917). Däremot ökade antalet personer som hade som mål att avlägga examensdelar (5 078) något 2022 jämfört med året innan.

Studerande i grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen med målet att avlägga hela examen. År 2023 studerade 74 898 personer. År 2022 fanns det något färre studerande (67 022). Antalet personer som avlägger examensdelar ökade också med 7 799 jämfört med året innan.

Utveckling av antalet examina och examensdelar samt förändringar i antalet prestationer

Antalet personer som avlagt hela grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen ökar för första gången på länge jämfört med tiden efter 2018.

Antalet avlagda examensdelar ökar också för första gången på länge jämfört med tiden efter 2018. Ökningen av antalet populära examensdelar beror på att läroavtalsutbildningen och utbildningen av omsorgsassistenterna har ökat kraftigt. Läroanstalterna samarbetar mycket med arbetsgivarna. Man vet att det råder en skriande brist på arbetstagare inom omsorgsbranscherna.

Anordnande av examina

Anordnartillstånd / Aktiva utbildningsanordnare

Examen	Anordnartillstånd 2022	Anordnartillstånd 2023	Aktiva anordnare 2022	Aktiva anordnare 2023
Grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen	49	50	49	50

Reflektioner

Förändringar i antalet tillstånd för anordnande av examen, anordnande av examina och fördelning av avläggandet av examina/examensdelar mellan utbildningsanordnare

År 2022:

Fler än 500 examina: en anordnare

300–400 examina: 7 utbildningsanordnare

200–300 examina: 4 utbildningsanordnare

100–200 examina: 15 utbildningsanordnare

50–100 examina: 17 utbildningsanordnare
Färre än 50 examina: 5 utbildningsanordnare

År 2023:

Fler än 500 examina: 2 utbildningsanordnare
400–500 examina: 1 utbildningsanordnare
300–399 examina: 7 utbildningsanordnare
200–299 examina: 6 utbildningsanordnare
100–199 examina: 18 utbildningsanordnare
50–99 examina: 9 utbildningsanordnare
färre än 50 examina: 7 utbildningsanordnare

Det har inte skett väsentliga förändringar i antalet anordnartillstånd. Både 2022 och 2023 har alla utbildningsanordnare som fått anordnartillstånd också varit aktiva.

Examensanordnandets geografiska och språkliga täckning

År 2022 fanns det tre svenskspråkiga utbildningsanordnare. Fem utbildningsanordnare har tillstånd för att anordna utbildning på engelska, av vilka en utbildningsanordnare har varit aktiv. Av alla examina har 3,89 procent avlagts på svenska och 0,35 procent avlagts på engelska.

År 2023: Det är fråga om en stor examen och det finns många utbildningsanordnare. Nätverket av anordnare omfattar hela landet, och det finns rätt bra tillgång till examensutbildningar i hela Finland. Södra, sydvästra och västra Finland betonas, vilket är naturligt. Det finns flest läroanstalter som ordnar examina där det bor mest människor, och därigenom också finns flest arbetstillfällen inom branschen, som i detta fall till stor del är kopplade till invånarantalet.

Antalet utbildningsanordnare som genomför över 100 examina per år har ökat och antalet små (färre än 100/år) utbildningsanordnare har däremot minskat.

Andelen svenskspråkiga examina som genomförs är 3,26 procent och andelen engelskspråkiga examina är 0,35 procent. I de svenska examina kan en liten minskning observeras.

Kvalitet på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnande

Fördelning av platserna för yrkesprov 2022*

Examen	arbetsplats	läroanstalt	arbetsplats och läroanstalt	inga uppgifter
Grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen	85 %	2 %	3 %	10 %

**i siffrorna ingår inte de gemensamma examensdelarna och deras delområden eller erkända examensdelar*

Fördelning av platserna för yrkesprov 2023*

Examen	arbetsplats	läroanstalt	arbetsplats och läroanstalt	inga uppgifter
Grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen	89 %	2 %	2 %	7 %

**i siffrorna ingår inte de gemensamma examensdelarna och deras delområden eller erkända examensdelar*

Förverkligande av tvåpartsbedömningen av yrkesinriktade examensdelar i bedömningen 2022 och 2023*

Examen	lärare och representant för arbetslivet 2022	lärare och representant för arbetslivet 2023	inga uppgifter 2022	inga uppgifter 2023
Grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen	94 %	96 %	2 %	1 %

**i siffrorna ingår inte de gemensamma examensdelarna och deras delområden eller erkända examensdelar*

Medeltal för studeranderesponsen* (avslutande enkät)

Examen	medeltal för yrkesprov 2022	medeltal för yrkesprov 2023	medeltal för alla frågegrupper 2022	medeltal för alla frågegrupper 2023
Grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen	4.6	4.6	4.2	4.2

* Bedömningsskala 1–5

Arbetsplatsenkät 2022–2023*

Examen	medeltal 2022	medeltal 2023
Grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen	4.1	4.2

* Bedömningsskala 1–5

Enkät för arbetsplatshandledare 2022–2023*

Examen	medeltal 2022	medeltal 2023
Grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen	4.0	4.0

* Bedömningsskala 1–5

Fördelning av platserna för yrkesprov

Den största enskilda examensdelen där yrkesprov gjorts vid läroanstalten är Att främja funktionsförmågan med välfärdsteknologi.

Yrkesprov har till största delen genomförts på arbetsplatser. Detta stöder läroanstalternas plan att i regel genomföra yrkesprov på arbetsplatserna. På så sätt får man en naturlig och sanningsenlig miljö för yrkesprov, vilket stöder framförandet av elevens kompetens och genomförandet av arbetslivets handlingsmodeller. Det är positivt att antalet yrkesprov som görs på arbetsplatserna ökar, och därigenom att samarbetet mellan läroanstalterna och arbetsplatserna utvecklas. Detta har hjälpt läroanstalterna att öka mängden utbildning för arbetsplatshandledare.

År 2022 var andelen ”inga uppgifter” 10 procent. Glädjande nog har denna andel minskat till 7 procent 2023. Med tanke på kvaliteten och tillförlitligheten är riktningen rätt, och man bör fortfarande fästa uppmärksamhet vid detta avsnitt. Andelen yrkesprov som görs på arbetsplatserna borde vara ännu större än 89 procent. Kommissionen fäster uppmärksamhet vid detta vid varje besök.

De yrkesprov som ges någon annanstans än vid läroanstalten grundar sig på att alla yrkesprov inte kan genomföras på arbetsplatserna. Yrkesproven kan kompletteras vid läroanstalten t.ex. i fråga om språkkunskaper eller kompetens inom läkemedelsbehandling.

Yrkesprov som görs på läroanstalten genomförs också i yrkesprov i akutvård på grundnivå, såsom gipsning och återupplivning. Examensdelar inom fotvård har också genomförts vid läroanstalterna. Vid läroanstalten har man också påvisat provtagning och intravenös injektion.

Det har observerats att yrkesprov som görs på arbetsplatsen är en del av en högklassig och studerandevänlig utveckling. På så sätt deltar arbetslivet aktivt som miljö i det yrkesinriktade lärandet.

Förverkligande av tvåpartsbedömningen:

År 2022 genomfördes tvåpartsbedömningen i cirka 94 procent av bedömningarna. År 2023 har tvåpartsbedömningens andel ökat till 96 procent. Det är fint att den stigande trenden fortsätter. Samtidigt har andelen inga uppgifter minskat med 1 procent. År 2022 var denna andel 2 procent.

Studeranderespons:

År 2023 var det totala antalet respondenter 4 758, antalet utexaminerade var 8 757. Svarsprocent 54,3 procent. Antalet respondenter var 3 999 färre än antalet utexaminerade.

Slutenkätens resultat var genomgående mycket goda, nästan alla avsnitt över 4. Medeltalen för svaren, exklusive påståendena om finansieringsmodellen, varierade mellan 3,6 och 4,7. Endast för påståendet "Jag fick tillräckligt med information om möjligheterna att studera eller arbeta utomlands under studietiden" låg medeltalet under fyra. Medelvärdena för påståendena om anordnarnas finansieringsmodeller varierade mellan 3,6 och 4,6. Medeltalet för påståendet "Utbildningen gav färdigheter för företagande" var 3,6.

Responsen som utbildningsanordnarna fick i slutenkäterna var god. Det finns knappt några betydande skillnader. Medeltalen varierade mellan 3,9 och 4,5. De studerande som avlagt examen skulle rekommendera sin läroanstalt och NPS-talen var allmänt goda och varierade mellan 12 och 86. Man kan fortfarande observera en ökning jämfört med 2022.

Svaren skulle bli mer tillförlitliga och generaliserbara om svarsprocenten var högre; nu varierade de mellan 30,3 och 86,2 procent. De högsta svarsprocentens tillförlitlighet försämrades delvis av det låga antalet respondenter. Därför kan resultaten visst anses vara goda, men ändå endast riktgivande.

Arbetsplatsenkät:

Allmän information om arbetsplatsenkäten: Antalet företag/samfund som svarade på arbetsplatsenkäten 2023 var 909. Antalet respondenter var något högre än 2022 (852). Procentuellt sett är svarsandelen i förhållande till antalet arbetsplatsperioder 39,8 procent år 2023 (26,2 % år 2022). Arbetsplatserna har varit nöjda med läroanstaltens verksamhet för att ordna lärande i arbetslivet. 45 procent (42 % år 2022) av arbetsplatserna valde det påstående som motsvarar det bästa vitsordet (helt av samma åsikt) och 40 procent (39 % år 2022) valde det påstående som motsvarar det näst bästa vitsordet (nästan helt av samma åsikt). Nöjdheten har ökat något sedan 2022. Läroavtalsperioderna har förkortats sedan 2022. Den genomsnittliga längden var 116,2 dagar 2022 och 103,4 dagar 2023. Nöjdheten med läroavtalsperioderna har ökat sedan 2022, resultaten var 4,18 år 2022 och 4,20 år 2023. Svarsandelen för läroavtalsperioderna har ökat rejält: 2022 var svarsandelen 26,9 procent i förhållande till antalet arbetsplatsperioder, medan den var 42,8 procent 2023.

Den enda frågan som tydligare lyfts fram i arbetsplatsenkäten som föremål för utveckling är följande: "Läroanstalten erbjuder en möjlighet att förutse behoven av att utveckla kompetensen på vår arbetsplats och därigenom utveckla vår verksamhet". I denna fråga är andelen som är helt av annan åsikt eller delvis av annan åsikt 45 procent, vilket också stämmer överens med resultatet för 2022 (48 % år 2022). Det viktade medeltalet för alla frågor kan anses ligga på en aning uppåtgående kurva. Det viktade medeltalet var som lägst 2021 (3,88). Det viktade medeltalet har varierat mellan 3,88 och 4,25 mellan 2021 och 2023. Det bästa medeltalet 4,25 infaller på hösten 2023.

Reflektioner: Under 2024 har arbetsplatserna varit nöjda med samarbetet med läroanstalterna, och nöjdheten ligger på en aning stigande kurva. Antalet läroavtalsperioder ökar hela tiden, men periodernas längd har förkortats. Arbetsplatserna upplever uppenbarligen inte att det ökade antalet läroavtalsstuderande är belastande, eftersom nöjdheten med läroavtalsperioderna också har ökat. Läroanstalterna kunde ta det som ett utvecklingsobjekt att prognostisera arbetsplatsernas behov av att utveckla kompetensen.

Arbetsplatshandledarenkät:

Allmän information om arbetsplatshandledarenkäten: Antalet företag/samfund som svarade på arbetsplatshandledarenkäten 2023 var 681 medan antalet 2022 var 1 008. Procentuellt var svarsandelen 26,6 procent i förhållande till antalet dagar under arbetsplatsperioderna (23,7 % 2022). År 2023 var medeltalet viktat med arbetsplatsperiodernas längd 3,99 (3,95 år). Även om det absoluta antalet respondenter minskade med en tredjedel (1008–681) ökade ändå antalet svar i förhållande till antalet dagar. Uppenbarligen har arbetslivsperioderna varit längre.

De som svarade på arbetsplatshandledarenkäten tillfrågades om de var nöjda med läroanstaltens verksamhet att ordna lärande i arbetslivet. 41 procent var helt av samma åsikt (38 % 2022) och 35 procent var nästan helt av samma åsikt (37 % 2022). 2 procent av arbetsplatshandledarna uppgav att de var helt av annan åsikt (3 % 2022) och 5 procent att de var nästan helt av annan åsikt (5 % även 2022). Jämfört med året innan (2022) hade nöjdheten förbättrats något. Arbetsplatshandledarna till dem som studerade med utbildningsavtal var lika nöjda, då det viktade medeltalet för 2023 var 4,02 (4,01 för 2022) och medeltalet för läroavtal var 3,98 (3,95 år 2022). Diskussion: Det lägsta medeltalet i jämförelsen per läroanstalt var 2,8 och det högsta var 4,9. Problemet är fortfarande den låga svarsprocenten, och orsaken till den är fortfarande att arbetsplatserna inte nödvändigtvis

har tillgång till en apparat för att ge respons eller att läroanstalten endast har arbetsplatsens gemensamma e-postadress. Orsaken kan också vara den stora omsättningen av arbetsplatshandledare och andra faktorer.

Reflektioner

Miljöer för yrkesprov och deras lämplighet för påvisande av kunnande

I regel genomförs yrkesprov i autentiska arbetsmiljöer utifrån besöksrapporterna. Arbetsplatserna är välkända och samarbetet är intensivt. Yrkesprovsplatser skaffas via läroanstalten, men i vissa situationer till exempel i slutskedet av studierna söker också de studerande själva jobb där de gör sina yrkesprov. På små orter blir man tvungen att fundera mer på jävsfrågor än vanligt.

Utbildningsanordnarna har många typer av god praxis, till exempel en arbetslivscoach som säkerställer att miljön lämpar sig för yrkesprov och att den studerande lämpar sig för yrkesprovsmiljön. Lärarna känner aktörerna i området väl redan från en lång tid tillbaka. Detta stärker avsevärt bedömningen av lämpligheten hos miljöer för yrkesprov. Det upplevs som viktigt att överföra tyst kunskap till nya lärare. Läroavtalsstuderande röstar med fötterna om yrkesprovsmiljön inte möjliggör ett ändamålsenligt förvärvande av yrkeskompetens. Samarbetet med arbetslivet och goda provmiljöer säkerställs på förhand.

Ofta är partnerskapen med arbetsplatserna långvariga, och därför känner lärarna till miljöerna för yrkesprov i förhållande till kraven på yrkesskicklighet för examensdelen i fråga. Dessutom samarbetar man mycket och utvecklar tillsammans praxis för att genomföra högklassiga yrkesprov.

En del av utbildningsanordnarna använder Tiitus-systemet. Yrkesprovsmiljöernas lämplighet för påvisande av kompetens säkerställs bland annat genom att arbetsplatserna har registrerats i Tiitus-systemet. Tiitus-systemet är dock ännu inte i bruk på alla arbetsplatser. Då skaffar de studerande själva en arbetsplats eller så väljer läraren en provmiljö.

Motiveringar till ordnande av yrkesprov på läroanstalter

Vid läroanstalten säkerställs på förhand att yrkesprovet kan genomföras på arbetsplatsen. En del av utbildningsanordnarna utnyttjade simulerade miljöer. Det mest typiska yrkesprovet som ordnades vid läroanstalten gällde läkemedelsbehandling. I fråga om de gemensamma examensdelarna påvisas kunnandet med olika uppgifter vid läroanstalten. På basis av besöken var yrkesprov vid läroanstalterna dock sällsynta undantag. Nästan 100 procent av yrkesproven genomfördes på arbetsplatser. Utbildningsanordnarna berättade att om något inte kan påvisas i yrkesprovet gick man igenom det genom diskussion, till exempel vård i livets slutskede.

Generaliseringar om rättelseyrkanden

År 2022: Processerna för granskning och rättelse av bedömningen verkar ännu behöva utvecklas, kanske på grund av att de är sällsynta. Det är anmärkningsvärt att en ny bedömning och/eller nya bedömare förordnades för fem av de tre rättelser som kommit in till kommissionen. De två andra var fall där det redan hade skett ett fel i processen. I den ena hade tiden överskridits och i den andra hade granskningsskedet inte gjorts och materialet hade genast skickats till kommissionen. I dessa fall kunde kommissionen endast konstatera situationen och ge anvisningar för fortsättningen. Några studerande har också avbrutit processen innan ärendet har framskridit till arbetslivskommissionen. I dessa fall hade begäran om granskning inte gjorts.

Alla rättelseyrkandena för vilken en ny bedömning fastställdes hade brister i dokumentationen av bedömningen. Arbetslivskommissionen vill därför betona vikten av både processhantering och dokumentering av bedömningen för utbildningsanordnarna.

År 2023: Kommissionen fick sammanlagt åtta rättelseyrkanden, och i tre av dem fastställdes en ny bedömning och/eller nya bedömare. I samband med tre rättelseyrkanden var kommissionen tvungen att påminna utbildningsanordnaren om att säkerställa den studerandes färdigheter före provet. Utbildningsanordnaren har ansvar för att säkerställa den studerandes färdigheter. Kommissionen kunde få fler rättelseyrkanden, eftersom det årliga antalet är litet i förhållande till det årliga antalet examensdelar (70 000). Kommissionens verksamhetsmöjligheter i kvalitetsbedömningen borde också vara mer direkta.

Situationen gällande planer för bedömning av kunnande

Utifrån besöksrapporterna är situationen gällande planerna för bedömning av kunnande mycket god. Detaljerna i planerna för bedömning av kunnande är i regel väl skrivna, och planernas innehåll motsvarar också verksamheten väl. Planerna borde dock skrivas på ett mer examensspecifikt sätt. En del utbildningsanordnare använder inte planen för bedömning av kunnande som ett verktyg i vardagen.

Förverkligande av personlig tillämpning i praktiken

Den personliga tillämpningen verkar till största delen genomföras väl, även om det finns stora skillnader mellan utbildningsanordnarna. I de studerandes kommentarer upplever de i regel att de blivit hörda och att de har haft möjligheter att påverka sina yrkesprov. Sätten att genomföra personlig tillämpning varierar ganska mycket, men målen uppfylls. Största delen av de studerande upplever att det är förvirrande i början av studierna, men genom personlig handledning och grupphandledning förbättras situationen betydligt under studierna och senast efter det första yrkesprovet.

Många studerande upplever ännu i studiernas slutskede att examensstrukturen är förvirrande. De upplever dock i regel inte detta som ett problem. Vissa utbildningsanordnare kunde ha anledning att öka de valbara studiernas verkliga valfrihet.

Utvecklingsobjekt i anordnarnas verksamhet enligt kommissionen

Utifrån besöken har arbetslivskommissionen observerat följande utvecklingsobjekt i utbildningsanordnarnas verksamhet:

- Säkerställande av kompetensen före yrkesprovet så att även den studerande och arbetslivet är medvetna om dess syfte.
- Planeringen av yrkesprov är inte alltid enhetlig hos utbildningsanordnaren.
- Fortfarande en del att utveckla inom personlig tillämpning.
- Hos vissa utbildningsanordnare behöver den tillräckliga dokumenteringen av yrkesprov effektiviseras.
- Verksamheten är inte alltid enhetlig på samma utbildningsanordnares olika campus.
- Det är svårt för studerande att kontrollera informationsflödet de får i början av studierna. Detta bör göras effektivare och mer tid bör ges.
- Arbetslivsbedömnarnas introduktion och utbildning i bedömningen av yrkesprov bör effektiviseras.
- Självvärdeprocessen är dåligt känd.
- Utmaningar i gruppbildningen när de studerande har olika bakgrund och olika antal skoldagar.
- Språkutmaningar och studerande som behöver särskilt stöd.
- Lärarnas bättre möjligheter till arbetsplatsbesök.
- Tydligare gräns mellan förvärvande av kompetens och yrkesprov.
- Flerskiktad administration.
- Beredskap för självständiga studier saknas.
- Mer synlig behandling av arbetslivsrespons och studeranderespons i arbetsgemenskapen.
- Lärarnas möjlighet att delta i arbetslivsperioder.
- Integrering av studierna i gemensamma examensdelar.
- Enhetlig praxis för att planera och genomföra yrkesprov.

En positiv trend har varit arbetsplatsernas positiva inställning till att planera och genomföra yrkesprov. Dialogen mellan den studerande, arbetsplatsen och läroanstalten är öppen.

Gemensamma examensdelar och deras delområden

År 2022: De gemensamma examensdelarna ordnas i regel som egna helheter och de integreras inte i de yrkesinriktade examensdelarnas yrkesprov. De studerande skaffar sig i stor utsträckning kompetens i workshoppar för gemensamma examensdelar eller som webbstudier. Påvisande av kompetens i de gemensamma examensdelarna sker separat. Lärarna i de gemensamma examensdelarna genomför bedömningen av kunnandet. Till god praxis hos utbildningsanordnare hör multiprofessionell personlig tillämpning och workshoppar för erkännande av kunnande. Som utvecklingsönskemål framfördes att de gemensamma examensdelarna skulle vara frivilliga för vuxenstuderande.

År 2023: I viss mån integreras yrkesprov i de yrkesinriktade examensdelarna bland annat i psykologi, hållbar utveckling, företagande, svenska, engelska. Under besöken uppmuntras alltid till att göra integrationen smidigare. Hållbar utveckling är redan inskriven i de yrkesinriktade examensdelarna i alla examina.

Examensgrundernas funktion

Examensgrundernas överensstämmelse med arbetslivet och erfarenheter av examensgrundernas funktion

Utkastet till examensgrunderna var på remiss i utlåtandetjänsten 6.2–10.3.2023. 72 instanser gav sina utlåtanden och drygt 250 sidor respons lämnades in sammanlagt. I maj ordnades två s.k. trepartsmöten där remissvaren behandlades. Utifrån remissvaren gjordes ännu ganska betydande ändringar i examensgrunderna. De nya examensgrunderna publicerades på finska och svenska den 20 december 2023. Före den officiella publiceringen ordnade Utbildningsstyrelsen i december 2023 två webinarier för verkställande, i vilka företrädare för utbildningsanordnarna deltog aktivt.

Mottagningen i arbetslivet har varit ivrig, i synnerhet gällande en separat examensdel i läkemedelsbehandling och ökad valfrihet. Kraven på yrkesskicklighet väcker entusiasm, de enhetliga bedömningskriterierna väcker förvåning och nyfikenhet. Att enhetliga bedömningskriterier upprepas på samma sätt i varje examensdel kan till och med underlätta bedömningen i fortsättningen.

Vid läroanstalterna upplevs övergångsskedet som en ökning av det administrativa arbetet och planeringsarbetet. Två studerandegrupper som studerar enligt olika läroplaner måste föras framåt på samma gång. Arbetslivets önskemål har hörts i reformarbetet och förväntningarna på reformen är höga. Examen har fortfarande sysselsatt den som avlägger examen väl och situationen kommer knappast att förändras. Att så kallade generiska bedömningskriterier äntligen har införts även i denna examen har ansetts vara särskilt bra. Detta antas förtydliga bedömningen av examensdelarna. Antalet studerande med invandrarbakgrund har ökat snabbt och det medför egna utmaningar för arbetsplatserna och även för läroanstalterna. Läroavtalsstuderande är också en växande grupp vid läroanstalterna, vilket också medför sina utmaningar.

Som utvecklingsförslag föreslogs att riksomfattande teoriprov ordnas. Dessutom har utbildningsanordnaren lyft fram bristen på svenskspråkigt läromaterial.

Observationer om sysselsättning, sysselsättningsprocent per examen

Den som har avlagt grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen får lätt arbete om hen så önskar. Den som avlägger grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen anställs redan under arbetspraktiken för att göra vikariat, och nästan alla studerande har redan ett jobb när de utexamineras. Antalet läroavtalsstuderande har ökat enormt. Man hoppas att välfärdsområdena deltar i utvecklingen, planeringen och genomförandet av läroavtalsstudierna.